

атр» (див. також *Декадентство*, *Авангардизм*). Естетичні принципи «театру абсурду» відбито в п'єсах Д. Буццаті та Е. Д'Ерріко (Італія), Г. Пінтера і Н. Сімпсона (Англія). В їхніх творах світ постає алогічним, ірраціональним, герої охоплені почуттям відчаю і приреченості, їхні дії та вчинки позбавлені психол. мотивації. Для «театру абсурду» характерні *гротеск*, *пародія*, *алегорія*, *фантастика*, *буфонада*, *фарс*. А. л., крім драматургії, — це романи С. Беккета, а також деякі прозові твори Ж. П. Сартра й А. Камю. Але у творах Сартра та Камю концепцію абсурдності буття втілено в ін. літ. формах ін. засобами. У л-рах крайн. соціаліст. табору та народів СРСР А. л. творили здебільшого в емігрант. та дисидент. середовищах, де усвідомлювали жорстокість і бездушність держ. машини, безнадію та неможливість щось змінити (М. Кундера, С. Мрожек, В. Гавел; В. Підмогильний, М. Хвильовий; І. Костецький; В. Дрозд, Григорій Тютюнник, Вал. Шевчук). Письменники-постмодерністи зверталися до прийомів А. л. із метою правдивого відображення життя в тоталітарній д-ві (В. Діброва, «Бу-ба-бу», «Пропала грамота»).

Лит.: Куликова І. С. Філософія и искусство модернизма. Москва, 1980; Якимович Т. К. З художнього світу Франції. Київ, 1981; Tigges W. An Anatomy of Literary Nonsense. Amsterdam, 1988; Токарев Д. Курс на худшее: Абсурд как категория текста у Даниила Хармса и Сэмюэля Беккета. Москва, 2002.

Л. А. Єремєєв, М. М. Сулима

Абсурду філософія — напрям філософії, що розглядає людину в контексті її стосунків із беззмістовним і ворожим до людської індивідуальності світом. Усвідомлення особистістю своєї втраченості, осмислення цього породжує «абсурдну свідомість» як нетипову форму мислення, здатну фіксувати абсурд існування завдяки розумінню й відчуттю людиною втрати або не знаходження себе у світі. Найяскравіший представник А. ф. — А. Камю, який обстоював ідеал людської автентичності. Проблему абсурду Камю розкриває у філос. працях і худ. (драм. і проз.) творах: «Калігула», «Сторонній», «Міф про Сізіфа», «Чума», «Праведні», «Бунтівна людина».

Лит.: Камю А. Вибрані твори. У 3 т. / Перекл. з франц. Д. Наливайка. Харків, 1997.

Н. Д. Ковальчук

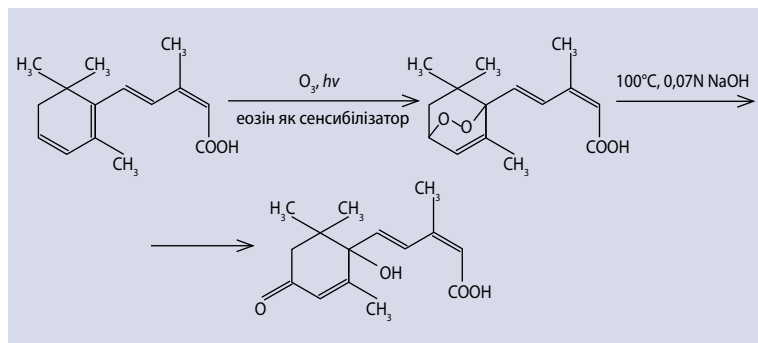
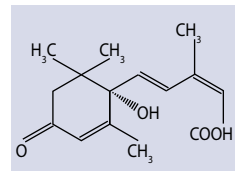
Абсцес (лат. abscessus — нарів, гнояк) — осередкове гнійне запалення, в результаті якого на ураженій ділянці тіла утворюється й заповнюється гноем порожнина. Оболонка А. зовні складається зі сполучнотканинних волокон, що прилягають до незміненої тканини, а зсередини утворена грануляційною тканиною та згущеним гноем. А. спричиняють різні мікроорг-ми, які потрапляють у тканини такими шляхами: а) прямим прониканням; б) розповсюдженням із сусідніх інфікованих ділянок; в) за течією крові або лімфи із віддалених ділянок орг-му; г) у разі порушення природних бар'єрів, унаслідок чого нормальна для певних ділянок мікрофлора розповсюджується в розміщені поряд, у нормі стерильні, тканини. Чинниками розвитку А. також є: порушення захисних механізмів орг-му; наявність чужорідних тіл; погіршення прохідності сечових, жовчних або дихальних шляхів; ішемія або некроз тканин; гематома, травми;

надмірне скупчення рідини в тканинах. Прояви А. шкіри або підшкірної клітковини: підвищення температури, припухлість, болісність при пальпації, почервоніння шкіри над ураженою тканиною. А., розміщені глибоко в тканинах, проявляються локальним боєм або болісністю при пальпації, а також загальними симптомами: гарячкою, схудненням, підвищеною втомлюваністю. Перебіг А. може ускладнюватися розповсюдженням інфекції у віддалені ділянки та бактеріємією, проривом у сусідні тканини, кровотечею внаслідок арозії стінки судини, порушенням функцій життєво важливих органів, виснаженням. Лікування А. ґрунтується на дренаванні — видаленні гною, некротичних тканин і детриту; відшаруванні фіброзної капсули та ліквідації порожнини, в якій у подальшому можуть скупчуватися мікроорганізми, лейкоцити і детрит. Усувають також тканини, які спричинили А., напр. чужорідні тіла чи обструкцію; в разі глибокого розміщення А. застосовують протимікробні препарати.

Лит.: Струков А. І., Серов В. В. Патологічна анатомія / Перекл. з рос. Д. Є. Тейка, Д. С. Яковцової. 4 вид. Харків, 2004; Хірургія. Київ, 2009.

П. І. Червяк

Абсцизова кислота [від англ. abscission — опадання (листіків у рослин)] — орган. речовина, *терпеноїд* з брутто-формулою $C_{15}H_{20}O_4$, спрощена назва за номенклатурою ІЮПАК 5 (1гідроксиди-2,6,6-триметил-4-оксо-2-циклогексен-1-іл)-3-метил-2,4-пентадієнова кислота.

Абсцизова кислота

Молекулярна маса 264,32; $t_{пл.} = 163\text{ }^{\circ}\text{C}$; за нормальних умов безбарвні кристали. Отримується фотоокисленням вітаміну A_1 , або іонону, або інших речовин з іононовим кільцем; в природі — ферментативним окисленням абсцизового альдегіду. Є рослинним гормоном (див. *Фітогормони*): запобігає втраті рослинами вологи, сприяє зимовій консервації бруньок, опосередковано інгібує фотосинтез, стимулює опадання листків. А. к. було ізольовано на межі 1950–1960-х в майже одночасно трьома незалежними групами дослідників: у Каліфорнії її було виділено з плодів бавовника як речовину, що сприяє опаданню листків (і тому вона отримала назву абсцизин II; відкритий одночасно абсцизин I пізніше так ніколи й не був ідентифікований); у Великій Британії з листя явору було виділено речовину, яка сприяє «засинанню» (консервації на зимовий час або в інших стресових умовах) бруньок, і тому її було названо дормін (від франц. dormir — спати); у Новій Зеландії речовину, яка сприяє опаданню листків, отримали з люпіну